

VILJANDI KESKLINNA LASTEAED

ÕPPEKAVA

SISUKORD:

1. Üldsätted	3
2. Lasteasutusest	3
Üldinfo	3
Lasteasutuse liik ja eripära	4
Lasteaia pedagoogiline kontseptsioon	6
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	8
4. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	8
5. Õpikäsitlus	10
6. Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	11
7. 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused	16
Mänguoskused	16
Tunnetus-ja õpioskused	17
Sotsiaalsed oskused	17
Enesekohased oskused	18
8. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning 6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	18
8.1 Valdkond Mina ja keskkond	18
8.2 Valdkond Keel ja kõne	23
8.3 Valdkond Eesti keel kui teine keel	24
8.4 Valdkond Matemaatika	27
8.5 Valdkond Kunst	28
8.6 Valdkond Muusika	29
8.7 Valdkond Liikumine	30
9. Lapse arengu hindamine	31
9.1 Koolivalmiduse hindamine	32
10. Erivajadustega laps	33
11. Koostöö lastevanematega	35
12. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	36

1. ÜLDSÄTTED

Viljandi Kesklinna Lasteaia õppekava on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on välja töötatud koostöös lasteaia pedagoogilise personali ja lastevanematega lähtudes Vabariigi Valitsuse 29.mai 2008.a määrusest nr.87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ ja arvestades lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse arengusuundi.

Õppekava arendamist koordineerivad Mesimummi ja Midrimaa õppehoonete õppealajuhatajad. Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Lasteasutuse õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. (*KLS §16 lg5*)

Viljandi Kesklinna Lasteaia õppekavas esitatakse:

- lasteasutuse liik ja eripära;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused;
- valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning 6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus;
- erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. LASTEASUTUSEST

Üldinfo

Viljandi Kesklinna Lasteaed

Juriidiline aadress: Posti 20A Viljandi

Omandivorm: Viljandi linna munitsipaallasteaed

Rühmade arv: 16

Lasteaed tegutseb 2 õppehoones:

Mesimummi õppehoone (5 rühma)

(Posti 20a, Viljandi)

Midrimaa õppehoone (11 rühma)

(Tehnika 12, Viljandi)

Õppekeel: eesti keel

Lasteaia personal: 60 töötajat

Juhtkond: direktor, 2 õppealajuhatajat

Tööaeg: lasteaed on avatud 7.00-19.00

Kodulehekülg: www.kesklinnalasteaed.ee

e-mail: kesklinnalasteaed@viljandi.ee

Lasteasutuse liik ja eripära

Viljandi Linnavolikogu otsusega (nr.85/29.11.2018) liidetakse ja viiakse ühise juhtimise alla Viljandi Lasteaed Mesimumm ja Viljandi Lasteaed Midrimaa. Liitmise tulemusena alustab 1. septembril 2019.a. tööd ühinenud lasteaed, mis sai konkursi tulemusena nimeks Viljandi Kesklinna Lasteaed. Ühinenud lasteaed jätkab tööd kahes õppehoones - Midrimaa õppehoones aadressiga Tehnika 12 Viljandi ja Mesimummi õppehoones aadressiga Posti 20a Viljandi.

Kahe lasteaia liitmisega ja ühise juhtimise alla viimisega soovitakse saavutada:

- Personali optimaalne rakendamine mõlemas õppehoones, juhtkonna koormuse võrdne jaotumine ja juhtkonnale konkurentsivõimelise palga võimaldamine.
- Kahe lasteaia seniste parimate praktikate, kogemuste ja teadmiste rakendamine, et ühiselt arendada lasteaia teenust ja kvaliteeti.
- Liidetud ressursid (rahalisel- ja tööjõuresursid) annavad paremad võimalused arendustegevusteks, ühisseminarideks. Ühistegevused annavad lisaväärtusi ja võimalusi igapäevases õppetegevuses nii lastele kui lastevanematele.

Kahe lasteaia ühise juhtimise all toimimist toetavad Viljandi linna poolt eelnevalt loodud tingimused:

- Majandustegevuse korraldamiseks on linnavalitsuse juurde loodud Kinnisvara haldusamet (lepingud, hanked, päästeameti enesekontroll, ruumide koristamine, õueala korrashoid, remont).
- Tugiteenuseid (eripedagoog, logopeed, psühholoog) pakub lasteaiale Viljandi Päevakeskuse Laste-ja perede osakond.
- Viljandi Kesklinna Lasteaia õppehoonete lapsi toitlustab 5- aastase lepingu alusel (lepingu periood 01.08.2018 – 31.07.2023) Baltic Restaurants Estonia AS, kes valmistab toitu Midrimaa õppehoone köögis.

Viljandi Kesklinna Lasteaia hea toimimise eelduseks on suur ühisosa ühinevate lasteaedade õppekavades:

- Hea Alguse metoodika kasutamine
- Tervistedendavate lasteaedade võrgustikus osalemine alates 2001 aastast
- Liitumine „Kiusamisest vaba lasteaed“ programmiga
- Ettevõtlikkuse arendamine
- Õuesõppe väärtustamine
- Rahvatraditsioonidest lugupidamine

Viljandi Kesklinna Lasteaed on lastele alates 1,5 eluaastast kuni koolikohustuse tekkimiseni hooldu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus, mis toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalsusega arvestamist.

Viljandi Kesklinna Lasteaias on järgmised rühmad:

Mesimummi õppehoones: 1 sõimerühm ja 4 aiarühma

Midrimaa õppehoones: 2 sõimerühma ja 9 aiarühma

MESIMUMMI ÕPPEHOONE

Asub Viljandi kesklinnas, lähedusse jäävad lossivaremed ja Viljandi järv ning kaugel pole ka Uueveski oru parkmets, seega on hea võimalus teha lastega vanalinnas ja selle ümbruses huvitavaid jalutuskäike, tutvuda vanade ehitiste ja parkidega.

Lasteaia õueala on piiratud lukustatavate väravatega, olemas on toimiv turvakaamera.

Lasteaia hoone on 2-korruseline ja koosneb kahest majaosast: Punasest ja Rohelisest Tarust. Ruumid on avarad, suurte koridoride ja galeriiga. Muusika- ja sporditegevusteks on eraldi avarad ruumid (Lustimesila ja Trallimesila). Olemas on eraldi söögisaal (Nosila). Lasteaias on 5 rühma: Pisimesila, Mängumesila, Õiemesila ja Kärjemesila. Õppeaastateks 2018/2019 ja 2019/2020 on loodud projektipõhine (ESF toel) lasteaiarühm Metsamesila. Kõikide ruumide nimetused tulenevad lasteaia nimest Mesimumm.

Lasteaias on kasutusel lasteaia laul „Mesimummide hümn“, mille õpivad selgeks kõik lapsed ja töötajad. Laulu lauldakse erinevatel lasteaia tähtpäevadel.

Kõik rühmad kasutavad õppekasvatustöö läbiviimisel lapsekeskset Hea Alguse metoodikat (rahvusvaheline nimetus Step by Step), kus põhirõhk on lapse iseseisvuse, otsustamise ja vastutuse arendamisel ning koostööl lastevanematega. Rühmatuba on jagatud tegevuskeskusteks, mis on eraldatud riiulitega, õppe- ja mänguvahendid on avariilultes lapsele alati kättesaadavad.

Mesimumm on Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustiku liige alates 2001 aastast. 2005 aastal omistati lasteaiale Rahvusvaheline Ökokooli sertifikaat ja Roheline Lipp.

Lasteaial on rohkesti traditsioonilisi üritusi koos laste ja peredega: tarkusepäev, saapaheite võistlused, mihklilaat, leivanädal, õpetajate päev, vanavanemate õhtud, isadepäev, perepäevad, adventihommikud, jõulupeod, lasteaia sünnipäev, vabariigi aastapäev, talvetrall, teatريفestival „Purdeke“, näitus „Ma ise ilu tegija“, südamenädal, emadepäev, kevadpidu, poiste-tüdrukute nädal.

Personali traditsioonilised üritused: stiilipeod, sünnipäevade tähistamine, küünlavalgusõhtud, jõulupeod, teatrikülastused, õppeaasta ühine alustamine ja lõpetamine.

2014 aastal liitus lasteaed projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“. Kõikide rühmade meeskonnad on läbinud selle metoodika koolitused ning teostavad projekti tegevusi igapäevaselt. 2016-2017 õppeaastal sai meie lasteaias prioriteediks laste ettevõtlikkuse arendamine.

MIDRIMAA ÕPPEHOONE

Majas on 11 rühma. Eraldi on spordisaal ja muusikasaal. Alates 2003.a. septembrist on lasteaial olemas söögisaal. Midrimaa lasteaia kõigil rühmadel on Eestimaa lille või linnu nimi: Kullerkupp, Pääsusilm, Piibelet, Nurmenukk, Karikakar, Rukkilill, Kuldnokk, Pääsuke, Tihane, Leevike, Lõoke.

Midrimaa õppetegevus põhineb järgmistel põhimõtetel:

- Laps on aktiivne ja teeb valikuid - lapsed õpivad siis, kui nad püüavad ümbritsevast maailmast aru saada. Õppimine on aktiivne protsess laste, täiskasvanute, eakaaslaste ja väliskeskkonna vahel.

- Laps on kaasatud kavandamisse ja analüüsi - õpikeskkonna loomisel ja tegevustes on arvestatud laste huvide ning juba olemasolevate teadmiste ja oskustega.
- Õpetaja on kasvukeskkonna looja arvestades laste eripärasid – individualiseerimine ja igale lapsele paraja raskusastmega (arvestades iga lapse lähima arengu tsooni) ülesannete andmine ja igale lapsele vajaliku õppimis- ja harjutamistempo kindlustamine.
- Õppimise põhiprotsess on mäng, mille käigus arenevad lapse sotsiaalsed oskused, ettevõtlikkus ja teadmised.
- Perekonna osalus ja koostöö - pere on lapse esimene kasvataja, lasteaed arvestab pere traditsioonide ja soovidega.

Nende põhimõtete realiseerimiseks sobib lapsekeskne tegevuskava, mida pakub “Hea Alguse” programm. Et arendada lastes põhiväärtusi nagu sallivus, ausus, hoolivus ja julgus, oleme oma õppekava täiendanud programmi „Kiusamisest vabaks“ tegevustega. On rakendatud iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitlus. Õppimisel ja õpetamisel rakendatakse mänguliselt kaasaegset digitehnoloogiat, et muuta õppimisprotsess lastele mitmekesisemaks ja luua lastes valmisolek juba sihipäraseks digioskuste omandamiseks koolis.

Midrimaa on saanud Hea lasteaia teerajaja nimetuse 2017. aastal

Midrimaa traditsioonid:

- Lasteaial on oma laul „Midrimaa“, millele on viisi ja sõnad kirjutanud Tuuli Ekbaum
- Iga 4 aasta järel peetakse Midrimaa laulu- ja tantsupidu.
- Tähistatakse läbi aasta kõiki Eesti rahvakalendritähtpäevi (mängupeod, liikumispäevad, pereõhtud, näitused).
- Kevadeti toimub liiklusohutuse teemaline perepäev.
- Igal aastal õpivad kõik rühmad ühe lavastusmängu, millega esinevad aasta jooksul teistele midrimaalastele ja oma vanematele.
- Ühiselt tähistatakse Eesti Vabariigi aastapäeva aktusega ja sellele järgneva viktoriiniga 5-6 aastastele lastele.
- Aprillis tähistame tervisekuud, kus on kaasatud töötajad ja lapsevanemad erinevatesse tegevustesse.

LASTEAIJA PEDAGOOGILINE KONTSEPTSIOON

VILJANDI KESKLINNA LASTEAIJA MOTO: „Üheskoos olla on uhke ja häa”

VISIOON

Viljandi Kesklinna Lasteaed on kõrgelt hinnatud kaasaegse töö-, õpi- ja kasvukeskkonnaga haridusasutus.

(Selgitus: kõrgelt hinnatud st. rahuloluküsitluste hinne on kõrge nii lastevanemate kui personali küsitluste põhjal; kaasaegne st. lähtutakse kaasaegsest õpikäsitlusest, ollakse kursis haridusvaldkonna uuendustega, tegeletakse nii personali kui laste igapäevase arendamisega, järgitakse elukestva õppe põhimõtteid, kasutatakse digivahendeid, e-keskkonda, arendavaid õppevahendeid jne).

MISSIOON

Viljandi Kesklinna Lasteaed loob turvalise ja mängulise arengukeskkonna, kus lapsel saavad kujuneda elus toimetulekuks vajalikud oskused ja eetiline käitumine.

(Selgitus: meie peamine ülesanne on luua niisugune arengukeskkond, kus igal lapsel, lähtuvalt tema individuaalsusest, saavad need oskused kujuneda (sh. loovus, nutikus, ettevõtlikkus, julgus, kujutlusvõime, kriitikavõime, sotsiaalne tundlikkus, positiivne minapilt jne). Meie anname endast parima, et see nii võiks olla).

VÄÄRTUSED

Koostöö...

...meie jaoks on oluline toetav koostöö kõikide osapoolte vahel (mõlema õppehoone personal, hoolekogu, lapsevanemad, lapsed; sujuv meeskonnatöö erinevatel tasanditel; tegutsemisrõõm ja töörõõm; vastutustundlikkus; avatud suhtlemine; hoolivus; headus kõikide suhtes (heatahtlikkus); austus; ausus; sallivus..)

Lapsepõlv...

...meie jaoks on oluline lapsepõlve väärtustamine (teadmine ja arvestamine sellega, mis teeb lapse jaoks lapsepõlve õnnelikuks: mäng, rõõm, loovus, vabadus, usaldamine, avastamine, uurimine, aktiivne liikumine, kodu, head suhted, peretraditsioonid...)

Õppimisrõõm...

.. meie jaoks on see huvi ja tahtmine ise järjepidevalt õppida ja areneda; olla teadlik sellest, mida ja kuidas lapsed õpivad ning õpetada neid õppima; endas ja lastes õppimisrõõmu tekitamine ja hoidmine; oluline on iseendast teadlikumaks saamine ja tasakaalu leidmine; oma mõtteviisi märkamine; oma tegevuse reflekteerimine;

Rahvuslikkus...

...meie jaoks on see eesti keele ja kultuuri väärtustamine; meie rahvatraditsioonid; tähtpäevade tähistamine; teiste kultuuridega tutvumine ja erinevustega arvestamine-tolerantsus ja sallivus; Eestimaa loodus (austus looduse vastu, keskkonnasäästlikkus jne...).

Neid väärtusi järgides läheb meie lasteaiast kooli rõõmus laps, kes mõtleb loovalt, algatab julgelt, tegutseb arukalt, hoolib teistest inimestest ja ümbrisevast keskkonnast.

3.ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse **üldeesmärk** on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Eesmärgid:

- Laste suurem algatusvõime ja ettevõtlikkus ning arukas tegutsemine igapäevatoimingutes
- Kujunenud lihtsad arusaamad keskkonnateadlikkusest, säästvast mõtteviisist ja enda tervise hoidmise tähtsusest
- Avastamisrõõmu pakkuv ja uudishimu ergutav õpikeskkond
- Loovust arendav ja mitmekesine mängukeskkond
- Laste suurem liikumisaktiivsus ja õues viibimine võimalusel iga ilmaga, terve ja sportlik laps
- Positiivset minapilti toetavad tegevused ja igapäevaelu

4.ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- lapse loovuse toetamine;
- mängu kaudu õppimine;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Õppimise ja õpetamise põhimõtted

- üldõpetus ehk valdkondlike eesmärkide lõimimine tegevustes ja teemades.
- teemade valikul lähtumine eelkõige kodukoha inimestest, loodusest ja elukorraldusest.
- mängu kaudu õppimine - mängu käsitletakse kui olulist õppimise protsessi osa, õpetaja juhendavat rolli rõhutatakse nii mängus kui õppimises.

- eeskuju kaudu õppimine - õpetaja (ja kogu lasteaia personal) on lastele eeskujuks oma elurõõmu, õpihimu, viisaka käitumise, korraharjumuste, heade suhete loojana jne.
- kogemuse ja probleemide lahendamise kaudu õppimine - laps jõuab teadmiseni kogedes, tegutsedes ja avastades mitte ainult kuulates ja vaadates
- meelte kaudu õppimine - "õppimine kogu kehaga", uue omandamisse kaasatakse võimalikult palju meeli.
- sotsiaalne õppimine - lapsed õpivad üksteisega suheldes ning üksteist juhendades ja aidates. Sotsiaalsele õppimisele aitab kaasa grupitöö rakendamine.
- õpetaja on õppimise toetaja, andes lapsele uusi ideid või organiseerides tegevusi arvestades seejuures lapse oskuste, võimete ja huvidega.
- last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- õuesõppe rakendamine õppe-kasvatustegevustes.

Prioriteetid

Turvalise psühhosotsiaalse keskkonna loomine

Turvaline ja stabiilne psühhosotsiaalne keskkond tagab nii laste kui pedagoogide vaimse rahulolu ja tervise.

Turvalise psühhosotsiaalse keskkonna loomiseks on vajalik:

- sõbraliku ja toetava õhkkonna loomine
- koostöö ja aktiivõppe toetamine
- füüsilise ja vaimse vägivalla ennetamine
- lasteaia ja kodu koostöö
- väärtuspõhine tegutsemine

Ettevõtlikkuse kasvatamine lastes

Riiklik õppekava eeldab, et laps on ettevõtlik ja et õpetaja oma tegemistega toetab sellise suhtumise arengut.

Ettevõtlikkus on oskus oma ideid tegudeks muuta. See eeldab loovust ja julgust, häid suhtlemisoskusi ning laialdasi teadmisi. Alushariduse tasemel keskendub ettevõtlusõpe ettevõtlikkuse toetamisele ja kujundamisele. Ettevõtlikkus eeldab loomingulisust, uuendusmeelsust ja riskivalmidust, samuti oskust võimalusi ära tunda, tegevust kavandada ja kavandatut ellu viia. Ettevõtlusõppe eesmärkide saavutamine lasteaias toimub mängu ja tegevuste kaudu.

Ettevõtlik laps (3-7 aastane) on **rõõmus, loov ja julge**:

- tunneb rõõmu mängust, uurimisest ja avastamisest
- esitab küsimusi ja katsetab
- rakendab mängus loovalt oma kogemusi ja teadmisi ümbritsevast maailmast
- lahendab iseseisvalt probleeme ja jõuab kaaslastega kokkuleppele
- mõistab ja arvestab teiste inimeste tundeid
- julgeb unistada ja oma unistustest rääkida
- algatab julgelt mängu ja tegevusi ning kutsub teisi osalema

- loob sõprussuhteid ning osaleb ühistegevustes
- viib alustatud tegevused lõpuni
- hoolib teistest inimestest ja ümbritsevast keskkonnast
- jälgib kokkulepitud reegleid ja käitumisnorme
- oskab ohutult käituda ning vajadusel küsida ja osutada abi
- oskab oma emotsioone kirjeldada ja sobival viisil väljendada
- julgub esineda üksi ja koos teistega (näidendid, laulmine, tants)

5.ÕPIKÄSITUS

Õpikäsituse aluseks on sotsio-konstruktivistlik õpiteooria, mis põhineb Jean Piaget', John Dewey ja Lev Võgotski teooriatel ja uusimatel teadusuuringutel.

1. Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes ning nendevahelistes seostes. Koolieelses eas **õpib laps praktiliselt tegutsedes** läbi matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise.

Õppimise soodustamiseks on oluline, et:

- tegevus tugineb lapse huvile ja on vaheldusrikas
- laps saab tegutseda mitmekülgses keskkonnas
- lapsel on võimalik teha jõukohaseid valikuid ja tegutseda ka ilma täiskasvanu suunamiseta
- lapsele on kättesaadavad teiste laste ja täiskasvanute nõuanded ja abi

2. Laps on õppe- ja kasvatustegevustes **aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest**. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. Õppimine toetub:

- lapse kaasasündinud ja omandatud võimetele
- lapse aktiivsusele ümbritseva maailma tundmaõppimisel
- teiste inimeste hoolivusele, abile ja toetusele

3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning loovad **lapse arengut ja õppimist soodustava keskkonna**, mis:

- annab lapsele turvatunde ja toetab emotsionaalset heaolu, pakkudes eduelamusi
- tagab pedagoogide poolse toe ja küllaldase juhendamise
- pakub erinevaid mängimis- ja harjutamisvõimalusi koos selleks vajalike mängu- ja õppevahenditega
- võimaldab tegutsemist omaette ja koos teistega, nii toas kui õues.

4. Õppe- ja kasvatustegevuses arendatakse lapse **suutlikkust rakendada õpitut edaspidises elus**, seega luuakse tingimused, et laps saaks:

- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes

- kasvades ja arenedes läheneda korduvalt samadele teadmistele neid järk-järgult süvendades
- arutleda saadud kogemuste ja omandatud teadmiste ning oskuste üle
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

6. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppeaasta

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati.

Õppeaasta algab **1. septembril ning kestab 31. augustini**. Suveperioodil (1.juunist kuni 31.augustini) on avatud suverühmad, kus käivad koos erinevate rühmade lapsed. Tegevuskavasse kavandatakse õpitu kordamine ja kinnistamine ning valdavalt toimub õpe ja mänguline tegevus õues.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Viljandi kesklinna Lasteaia **MESIMUMMI** õppehoone **päevakava**

Tegevus	Sõimerühm	Aiarühmad
Sabumine lasteaeda, mäng ja vaba tegevus	07.00-08.20	07.00-08.20
Hommikusöök	08.30-09.00	08.30-09.00
Hommikuring, lõimitud õppetegevused, õues viibimine	09.00-11.45	09.00-12.10
Riietumine, ettevalmistus lõunasöögiks	11.45-12.10	12.10-12.25
Lõunasöök	12.15-12.45	12.30-13.00
Ettevalmistus puhkeajaks, unejutt	12.45-13.00	13.00-13.15
Puhkus ja vaikne tund	13.00-14.45	13.15-14.45

Õhtupoolsed tegevused (vaba mäng, individuaalne töö lastega, koostöö lapsevanematega)	14.45-18.45	15.00-17.55
Õhtuoode	15.40-16.10	15.40-16.10
Õhtupoolsed tegevused valverühmas (vaba mäng, individuaalne töö lastega, koostöö lapsevanematega)	-	17.55-18.45
Lasteaia ukсед ja väravad suletakse	19.00	19.00

Viljandi kesklinna Lasteaia **MIDRIMAA** õppehoone **päevakava**

Tegevus	Sõimerühmad	Aiarühmad
Saabumine lasteaeda, mäng ja vaba tegevus	07.00-08.10	07.00-09.00
Hommikusöök	08.10- 08.30	08.00 I vahetus 08.20 II vahetus 08.40 III vahetus
Hommikuring, lõimitud õppetegevused, õues viibimine	08.30-11.30	09.00-11.30 (12.30)
Riietumine, ettevalmistus lõunasöögiks	11.30-11.50	11.30-12.50
Lõunasöök	11.55-12.30	11.55 I vahetus 12.30 II vahetus 13.00 III vahetus
Ettevalmistus puhkeajaks, unejutt	12.30-13.00	13.00-13.45
Puhkus ja vaikne tund	13.00-15.00	13.00-15.00
Õhtupoolsed tegevused (vaba mäng, individuaalne töö lastega, koostöö lapsevanematega)	15.00-18.45	15.00-17.55
Õhtuoode	15.40-16.10	15.40 I vahetus 16.00 II vahetus 16.20 III vahetus

Õhtupoolsed tegevused valverühmas (vaba mäng, individuaalne töö lastega, koostöö lastevanematega)	-	17.55-18.45
Lasteaia ukсед ja väravad suletakse	19.00	19.00

Lastele, kelle päevane uni on eakaaslaste omast lühem, leitakse peale rahulikku pikutamist (alates 14.15) rahulik tegevus, mis ei häiri teisi lapse ega koorma nende endi närvisüsteemi.

Eelmise õppeaasta õppe- ja kasvatustöö aruande tulemuste põhjal kinnitab pedagoogiline nõukogu järgmise õppeaasta õppe- ja kasvatustöö prioriteetid ja tegevuskava.

Õppe- ja kasvatusprotsessi aluseks rühmas on **rühma õppeaasta tegevuskava**, milles sisalduvad:

- laste nimekiri
- rühma iseloomustus
- õppetegevuste korraldus
- vanuserühma päevakava
- aastaplaan-valdkondade õppesisu kuude lõikes
- lapse arengu eeldatavad tulemused vanusegrupis
- „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodika rakendamise põhimõtted rühmas
- laste arengu hindamise põhimõtted
- koostöö lastevanematega
- individuaalne töö lastega
- erivajaduste toetamine
- ürituste kava
- õppekäigud
- muu rühma jaoks oluline

Rühma õppeaasta tegevuskava koostatakse õppeaasta algul rühmaõpetajate, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja ja õpetaja abi osavõtul.

Rühma aasta tegevuskava tutvustatakse ja arutatakse läbi lastevanematega sügisestel lastevanemate koosolekutel.

Rühma tegevuskavad on paindlikud, st. õpetajad võivad muuta planeeritud teemasid, tegevusi, üritusi jt. ettevõtmisi vastavalt vajadusele ja ühiskonnast, keskkonnast tingitud muudatustele. Muudatused kajastatakse õppe- ja kasvatustegevuste e-päevikus.

Lähtudes rühma tegevuskavast planeerivad õpetajad **nädala tegevuskava**, vastavalt teema käsitlusele, üheks kuni neljaks nädalaks. Nädalakavad koostatakse Stuudiumi e-keskkonnas.

Nädala tegevuskavas sisalduvad:

- käsitletav teema
- eesmärgid (üldoskustest ja valdkondadest lähtuvalt)
- tegevusliigid (lõimitult)
- õppesisu

- rühma üritused (kaugemad õppekäigud, tähtpäevad, peod, ekskursioonid, lastehommikud jne.)
- koostöö lapsevanematega

Nädala teemad on integreeritud ja kooskõlas rahvatraditsiooni tähtpäevade, pühade, ilmastiku ja muu ümbritseva elu sündmustega ning lähtuvad lasteaia õppekavast ja õppeaasta tegevuskavast.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestavad pedagoogid lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

Viljandi Kesklinna Lasteaias käiv laps on õppekava täielikus mahus läbinuna tutvunud:

Loodusobjektid

- Viljandi Huntaugu mäed (Midrimaa)
- Uueveski org
- Viljandi Valuoja org
- Viljandi Lossimäed
- Viljandi järv

Kultuuriobjektid

- Teater Ugala
- Viljandi Nukuteater
- Pärimusmuusika Ait
- Viljandi Linna Raamatukogu
- Viljandi Muuseum
- Viljandi Jaani kirik
- Viljandi Pauluse kirik
- Viljandi Sakala keskus
- Viljandi Kondase keskus
- Viljandi staadion
- Viljandi Spordihoone
- Viljandi Muusikakool

Asutused

- Viljandi Linnavalitsus (Raekoda)
- Viljandi Maavalitsus
- Viljandi Raudteejaam
- Viljandi Bussijaam
- Viljandi linna lasteaiad
- Viljandi linna koolid

Viljandi linnaosad

- Kantreküla
- Männimäe
- Kesklinn
- Paalalinn
- Uueveski
- Peetrimõisa

Õppekäikude läbiviimise juhiseid kajastab *Õppekäikude läbiviimise kord*. Tegevuskoha valikul arvestatakse:

- üldisi ja valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke
- erivaldkondade sisude ja tegevuste lõimimist
- tegevusteks vajalikke vahendeid
- pedagoogide ja personali kaasamist

Õppe- ja kasvatustegevuse vormid on:

- õppimine läbi mängu
- rühmategevused
- valiktegevused alarühmades
- individuaalsed tegevused

Eesmärk on kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivse tegevusega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada ning mis seoksid teemaga emotsionaalse, füüsilise, loomingulise ja sotsiaalse tasandi.

Õpetamise meetoditeks on:

- vaatlus
- vestlus
- arutelu
- jutustamine
- ettelugemine
- küsimuste esitamine ja neile vastamine
- lugemine ja kirjutamine
- dramatiseering
- arvutamine
- joonistamine, maalimine, voolimine, rebimine, kleepimine
- liikumine
- õppekäik, matk, ekskursioon

- laulmine, muusika kuulamine
- rütmimängud
- katsed, uurimused
- videosalvestuste vaatamine
- mäng: loovmäng, rollimäng, lauamäng, õppemäng, teemamängud

Õpetamine toimub vajadusel alarühmades, mille suurus sõltub rühma vanuselisest/individuaalsest koosseisust. Teadmisi ja kogemusi antakse ja eesmärke täidetakse kolmel erineval meetodil:

- kogu rühm tegeleb ühte liiki tegevusega, kuid vajadusel vanuselise või individuaalse iseärasusega lapsel on sisult ja raskusastmelt erinev ülesanne.
- tegevus toimub üheaegselt, kuid alarühmiti on see erinev.
- tegevus toimub ainult ühe alarühmaga (teine alarühm mängib iseseisvalt või juhendab neid õpetaja abi).

Tegevuste ajaline kestvus

Ühe tegevuse ajaline pikkus sõltub laste suutlikkusest ja vanusest. Lähtuvalt laste vanusest kavandavad õpetajad lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste kestuseks 1,5-3a 10-15min; 3-6 a 20-25min; 6-7 a 25-35min. Õpetajal on õigus seda reguleerida vastavalt laste soovile ja võimetele, oma parema äranägemise järgi.

7. 6-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;

- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusemängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuulust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda- huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma- võõras- ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti.

Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

8. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING 6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas :

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- eesti keel kui teine keel;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

8.1 Valdkond MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kumbed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 -7 aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaajadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;

- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

Valdkonna prioriteedid:

Tervisekasvatus

Taust: Viljandi Kesklinna Lasteaia õppehooned Mesimumm ja Midrimaa on Tervist Edendavate Lasteaedade (TEL) võrgustiku liikmed alates 2001 aastast.

Tervisekasvatus on integreeritud rühmade tegevuskavadesse. Lasteaia tervisedendust juhib tervisedendajate töögrupp.

Lasteaia eesmärk on laste suurem liikumisaktiivsus ja õues viibimine iga ilmaga, terve ja sportlik laps.

Tervisedenduslik töö toimub kõigis valdkondades. Muusikas ja liikumises on põhirõhk mängul ja kehalisel liikumisel, loovusel ja ühistegevustel. Tervisedenduslik töö toimub koostöös lastevanemate ja kogu lasteaia personaliga.

Tervisekasvatuse eesmärgiks on, et laps:

- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult
- väärtustab tervislike eluviise
- tunneb rõõmu liikumisest ja koos tegutsemisest
- viibib palju õues

Tervisekasvatuses lähtume kolmest põhiprintsiibist:

- lapse arengule ja tervisele soodsate tingimuste loomine
- tervislike harjumuste kujundamine
- koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lastevanemate vahel tervisliku eluhoiaku kujundamisel

Peamised tegutsemispõhimõtted:

- lapse arengu stimuleerimine läbi mängu, suhtlemise ja sotsiaalse toetuse;
- igakülgse kehalise tegevuse soodustamine;
- turvalise, tervisliku ja lapse arengut stimuleeriva keskkonna loomine;
- isikliku hügieeni kujundamine;
- vigastuste ennetamine;
- vaimse tervise edendamine;
- arengu- ja käitumishäirete varajane avastamine.

Tervisekasvatuse sisu:

- ohud ruumides, õuealal, looduses,
- esmaabi lihtsamad abinõud, hädaabinumbri kasutamine;
- inimkeha tundmine, soorollid;
- meeled (viis meelt), emotsioonid ja tunded;
- silmade, kõrvade tervishoid, puhtus, nahk, hammaste tervishoid;
- haigestumine, pisikud;

- tervislikud eluviisid – toitumine, piisav liikumine, õues viibimine, aktiivne puhkus ja uni;
- ebatervislikud harjumused, nende kahjulikkus
- tervisematkad, sportlikud üritused lastele ja peredele, personalile
- südamenädala läbiviimine, teistes tervisekampaniates osalemine

Väärtuskasvatus

Taust: Riiklik programm „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013”ja jätkuprogramm kuni aastani 2020

Viljandi Kesklinna Lasteaias peame esmatähtsaks last, tema kujunemist haritud, loova mõtlemisvõimega, avatud olemisega inimeseks. Inimese väärtushinnangud kujunevad eeskätt kodus, perekonnas. Lasteaias on loodud keskkond, mis toetab kodu nende väärtuste kujundamisel. Väärtuskasvatus ja väärtused on prioriteet kogu meeskonna tegevustes. Osalemine programmis „Kiusamisest vaba lasteaed” aitab arendada lastevahelisi suhteid, kus kasutatakse üksteist arvestavat ja kaasavat kultuuri.

- Lasteaias on kesksel kohal väärtuskasvatuse rakendamine igapäevaselt läbi erinevate valdkondade, mängude ja igapäevategevuste.
- Õpetajad ja kogu personal on ise väärtuste kandja ja edastaja, olles eeskujuks lastele – laps järgib ja jäljendab täiskasvanuid.
- Lasteaias on välja kujunenud omad põhiväärtused

Väärtuskasvatuse eesmärgid ja eeldatavad tulemused on kajastatud valdkondade ainekavades ja üldoskuste kirjeldustes.

Väärtuskasvatuse sisu:

- üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid
- mitmesuguste väärtuste tundmaõppimine läbi lugude, situatsioonimängude, mõistete, arutelu jm.
- väärtuste õppimine läbi loovmängu ja kavandatud tegevuste
- väärtuste kogemine lauludes, tantsudes, muusikas, liikumises ja teistes tegevustes
- väärtustel põhinevate sotsiaalsete suhtlemisoskuste õppimine ja harjutamine eakaaslaste ja täiskasvanutega
- kodu-ja lasteaiatraditsioonid
- eesti rahva tähtpäevad ja kombed
- teised rahvused Eestis
- lapsed mujal maailmas
- tolerantsus erisuste suhtes (erivajadusega inimesed, vanurid jt.)

Õuesõpe

Taust: varasemad kogemused õuesõppe ja keskkonnaprojektides osalemisest

Mesimummi õppehoonel on õuealal igal rühmal oma peenrakast ja õpperada puude tundmaõppimiseks.

Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas vahetu kogemise, isetegemise ja kogetu teistele vahendamise teel. (Mikk Sarv)

Õuesõppe läbiviimise vajalikkuse põhjendus:

- Looduses vahetu kogemise kaudu omandatud teadmised on püsivamad – kuna need põhinevad emotsioonidel.
- Kui toas kasutame õppimiseks põhiliselt kuulmist ja nägemist, siis õues lisanduvad sinna ka teised meeled, lisaks liikumise abil kogetu.
- Õues õppimine on aktiivne ja tegevuslik, siia saab integreerida kõik lasteaias õppekava tegevusvaldkonnad.
- Õuesõpe on tihti mänguline, see teeb õppimise meeldivaks.
- Areneb koostöövõime, kaaslasega arvestamise oskus, suhtlemisoskus. On head võimalused meeskonnatööks.
- Õuesõppel on õnnestumise võimalused lapse jaoks suuremad ja see toetab positiivse minapildi loomist.

Läheneemisviisid õuesõppele:

- Õues õpitakse seda, mida on näha, kuulda ja saab „käega katsuda“, õpiobjektid tulenevad ümbruskonnast, tihti edeneb õppeprotsess õppijate huvi alusel.
- Õue minnakse õppima, sest lapsed on vähe värskes õhus. Õppesisu ei ole otseselt seotud ümbritseva keskkonnaga, vaid tuleneb õppekavast.

Mõlemad läheneemisviisid on head, kui õpetaja on eesmärgid ja meetodid hästi läbi mõelnud!

Õuesõppe eesmärgid, sisu ja eeldatavad tulemused on kajastatud valdkondade ainekavades ja üldoskuste kirjeldustes.

Liikluskasvatus

Lasteaias asukoha tõttu kesklinnas, tiheda liiklusega ümbritsetud tänavatest on lasteaias erilise tähelepanu all liikluskasvatus.

Liiklusõpetus toimub jooksvalt kogu õppeaasta jooksul, Iganädalaselt on liiklusohutuse järgimine integreeritud rühma tegevustesse. Muusika- ja liikumistegevused toetavad liikluskasvatust temaatiliste mängude ja lauludega, ohutu liikumisega tegevustes. Oluline on õpetada üksteist arvestavaid liiklejaid, kellel on – ohutu liiklemise harjumused, liikluskeskonna taju, teadmised ja oskused, mis toetavad ohutust erinevates liiklusolukordades.

Liikluskasvatuse eesmärgiks on, et laps:

- omab ettekujutust ohtudest tänaval ja liikluses
- omandab ohutuks liiklemiseks (jalakäijana) vajalikud teadmised, oskused ja harjumused
- teab helkuri ja jalgrattakiivri kasutamise vajalikkust
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda liikluses tähelepanelikult ja ohutult

Liikluskasvatuse sisu:

Liiklus tänaval ja teedel, ohutus liiklemisel, valgusfoor, liiklusmärgid (ülekäigurada, rattatee), helkuri vajalikkus (liiklemine valges ja pimedas), ohutu jalgrattasõit (kiiver), turvavöö kasutamise vajalikkus.

Meediakasvatus

Meediakasvatuse eesmärgiks lasteaias on mõjutada laste meediakasutust ja harjutada mediaoskusi. Siia alla kuuluvad telefon, raadio, televisioon, raamatud, arvuti, internet jms.

Meediakasvatus toimub igapäevaselt integreeritult erinevate valdkondade kaudu.

Meediakasvatuse sisu:

- tutvumine meediavahenditega (televisoor, raadio, nutitelefon, arvuti, ajaleht jne) ja nende sisuga (telesaade, reklaam, uudis jms)
- mõistlik tarbimine (telesaated, arvutimängud jm.)
- vestlused ja arutelud meedia sisust
- enese väljendamine meediavahendite kaudu (video jm.)

8.2 Valdkond KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna **sisu**:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 - 7 aastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

8.3 Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna **sisu**:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- 6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Põhimõtted:

- 1) Laps õpib keelt mängu kaudu.
- 2) Keeleõpet toetab koostööõrgustik, kuhu kuuluvad rühma meeskond, muusika-ja liikumisõpetaja, logopeed, juhtkond ja lapsevanemad.
- 3) Tehakse vastavalt vajadusele koostööd institutsioonidega väljaspool lasteasutust.

Mitte-eesti kodukeelega lapsed eesti õppekeelega rühmas

Laste arengut jälgides ja eeldatavaid tulemusi saavutades lähtub õpetaja eesti õppekeelega rühma õppekava erinevate vanuseastmete valdkondade eeldatavatest tulemustest

Üldteema	I tase	II tase	III tase (kooliminekul)
Kuulamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb huvi eesti keele vastu. 2. Kuulab ja tajub eesti keele kõla. 3. Reageerib tegevustes kasutatavatele lihtsamatele korraldustele. 4. Tunneb ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid tuttavas kontekstis ning mõistab neid. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele. 2. Kuulab eestikeelset laulu, ettelugemist või jutustamist ja tunneb kuuldu pildil ära. 3. Kuulab ning suudab jälgida ja meeles pidada täiskasvanu eestikeelset seletust. 4. Mõistab esitatud küsimusi. 5. Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid. 6. Kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab etteloetud või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu. 2. Tunneb ära uued õpitud sõnad, mõisted ja väljendid ning mõistab neid. 3. Saab aru baassõnavara ulatuses. 4. Tunneb ära Eesti hümnid.
Kõnelemine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb lihtsamaid viisakusväljendeid. 2. Näitab üles huvi esemete ja tegevuste eestikeelsete nimetuste vastu. 3. Kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks. 4. Näitab üles huvi suhtlemise vastu ning 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides. 2. Oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid. 3. Kõneleb õpitud sõnavara piires ning 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Räägib õpitud sõnavara piires endast ja oma perest ning vestleb endale olulistel teemadel. 2. Teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu. 3. Vastab küsimustele ja oskab

	vajadusel loob kontakti täiskasvanute ja teiste lastega.	suudab algatada ja lõpetada vestlust. 4. Kasutab lihtsaid fraase ja lihtlauseid. 5. Oskab vastata küsimustele õpitud sõnavara piires.	ise esitada lihtsamaid küsimusi. 4. Osaleb õppes aktiivselt. 5. Valdab aktiivselt baassõnavara rutiintegevuste ja läbivõetud teemade ulatuses. 6. Suhtleb iga päev eakaaslaste ja täiskasvanutega eesti keeles ning osaleb aktiivselt mitmesugustes tegevustes ja mängudes.
Hääldamine	Hääldab järele kuulnud sõnu.	Hääldab õpitud sõnu õigesti.	Hääldab uusi õpitud sõnu õigesti.
Eesti kultuuri tutvustamine	1. Tunneb huvi eesti rahvussümbolite vastu. 2. Teab ja oskab nimetada, mis riigis ta elab. 3. Tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu.	1. Oskab eesti rahvussümbolitest nimetada ning kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslindu. 2. Oskab nimetada mõnda Eestis tähistatavat riiklikku ja rahvuslikku tähtpäeva.	Vaata valdkondade <i>Keel ja kõne</i> ning <i>Mina ja keskkond</i> eeldatavaid tulemusi.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Eesti keel kui teine keel*

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 - 7 aastane laps:

- 1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule, tunneb ära Eesti hümnid;
- 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

8.4 Valdkond MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna **sisu**:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- liidab ja lahutab viie piires ning tunneb märke +, -, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööri);
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja –päeva;
- oskab öelda kellaega täistundides;

- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil.

8.5 Valdkond KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna **sisu**:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisse elamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;

- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu

8.6 Valdkond MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna **sisu**:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- laulab ilmekalt loomuliku hääle ja vaba hingamisega;
- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasamänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

8.7 Valdkond LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna **sisu**:

- 1) kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse **kavandamisel ja korraldamisel**:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7 aastane laps:

- keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- kasutab harjutuse sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

9. LAPSE ARENGU HINDAMINE

1. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

2. Lapse arengu **hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist**. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi regulaarselt. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Logopeed uurib frontaalselt iga õppeaasta algul (septembris) kõikide aiarühmades käivate laste kõnet ja fikseerib tulemused. Antud tegevusest lapsevanemaid eraldi ei informeerita. Logopeed selgitab välja kõneliste ja arenguliste erivajadustega lapsed. Teavitab lapsevanemat ning võtab kirjalikult lapsevanema nõusoleku (mittenõusoleku) lapse osalemise kohta logopeedilistes tegevustes.

Lapse arengu analüüsimise **eesmärk on koguda teavet lapse arengu kohta**, mida saab:

- jagada pedagoogidega
- jagada vanematega,
- jagada lapsega (edusammud arengus),
- kasutada tegevuste planeerimisel ja õppekava arendamisel,
- arvestada lapse individuaalsuse toetamisel

Õpetajad koguvad lapse kohta saadud informatsiooni (vaatluslehed, juhtumikirjeldused, analüüsid, ankeedid, märkmed jt. tähelepanekud) **vaatluskausta**, mis on vaid pedagoogide töövahend. Vaatluskaustas olev materjal hävitatakse lasteaia paberihundis lapse lahkumisel lasteaia.

3. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

4. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

- Kooliminejatel vormistatakse arengukirjeldus **koolivalmiduskaardile**.

5. Viljandi Kesklinna Lasteaia pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel.

Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust esimesel perevestlusel.

Arengu hindamisel kasutatavad **meetodid** on: vaatlus, vestlus, intervjuu (küsitlus), arengumapp, joonistamise test (kooliminejatele).

6. Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi **arenguvestluse**, mis:

- annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

Arenguvestlus on usalduslik õpetajate ja lastevanemate vaheline vestlus lapse arengut puudutavates küsimustes.

Arenguvestluse käigus tehakse vestluse põhjal kirjalik kokkuvõte, mille alusel kavandatakse lapse arengu edasine toetamise suund.

7. Lapse arengu jälgimise toetamiseks koostatakse igale lapsele rühmas isiklik **arengumapp**, mis sisaldab lapse töid, lapse jutustusi/ütlemisi, enesehinnangut, fotosid, tänukirju jms. Lapsevanemal on alati võimalus tutvuda oma lapse arengumapiga. Arengumapp käib lapsega kaasas kogu lasteaia perioodi. Lasteaia lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

9.1 Koolivalmiduse hindamine

Koolivalmidus on valmisolek minna üle mänguliselt põhitegevusele õpitegevusele.

Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse pedagoogide ja logopeedi poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil. Koolivalmiduse hindamine toimub arengu analüüsimise põhjal.

Koolivalmiduse hindamiseks viiakse läbi:

1. **Koolieeliku vaatluslehepõhine hindamine**, mille käigus rühmaõpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja selgitavad välja lapse arengu taseme õppekavas sätestatud üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuste valdkonnaoskustes.
2. **Kontrollitud joonistuse vaatlus**, mis näitab
 - lapse kognitiivset arengut: sõnavara, verbaalset instruktsioonist arusaamist, mälu, arusaamist matemaatilistest mõistetest, joonistamis- ja kirjutamisoskust, oskust töötada paberi ja pliiatsiga, orienteerumist paberil
 - lapse sotsiaal-emotsionaalset arengut: iseendaga toimetulekut, grupis töötamise oskust, käitumisreeglite tundmist, kohanemist uue keskkonna ja inimestega, tähelepanu ja kontsentratsioonivõimet, korraldustest arusaamist ja oskust nende järgi tegutseda.
3. **Frontaalne logopeediline uuring**, mille käigus logopeed hindab:
 - lapse sõnavara ja väljendusoskust
 - kõne morfoloogilise ja süntaktilise arengu taset
 - hääldust ja teksti mõistmist
 - lugemise ja kirjutamise eeldusi
 - kognitiivseid võimeid

Hindamised viiakse läbi vastavate juhendite alusel. Koolieeliku arengu hindamine viiakse läbi kaks korda õppeaastas (sügisel ja kevadel). Saadud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale.

Lapse koolivalmiduse hindamisel saadud arengu tulemusi kirjeldatakse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lapse koolivalmiduse kaardil, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed. Koolivalmiduskaardile märgitakse lapse lasteasutuses viibitud ajaperiood ja viimasel õppeaastal osalemise päevade arv.

Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse «*Isikuandmete kaitse seaduses*» sätestatud tingimustel.

10. ERIVAJADUSTEGA LAPS

Erivajadustega laps riikliku õppekava tähenduses on laps, kelle võimetest, terviseseisundist (keha-, kõne-, meele-või vaimupuudega ning eriabi või erihooldust vajavad lapsed), keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Lapse varajane erivajaduste või andekuse määratlemine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parema võimaluse lapse arengu ja õppimise toetamiseks.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Kõik tegevused, milles rakendatakse lapsele erikohtlemist (logopeediline abi, IAK) viiakse läbi lapsevanema nõusolekul.

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi jt tugispetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele **individuaalse arenduskava**.

Individuaalne arenduskava (IAK) on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks lapse arengulisi erivajadusi arvestava õppe individuaalsed eesmärgid ja eriabi teenused, mis on vajalikud õppeeesmärkide saavutamiseks. Individuaalõppekava koostatakse arenguvaldkondade kaupa,

- mootorika
- kognitiivsed oskused
- kommunikatiivsed oskused
- sotsiaalsed pädevused
- eneseteenindus

IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust. Tegevusvaldkonnad koosnevad väiksematest osavaldkondadest. Iga tegevusvaldkonna oskuste arendamine eeldab tihedat seost teiste valdkondadega.

IAK koostatakse pärast lapse arengu mitmekülgset jälgimist ja lähima arengu tsooni määramist: selle koostamisel osalevad kõik lapsega tegelevad erialaspetsialistid ja vanemad. Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted kinnitab lasteaija pedagoogikanõukogu. Konkreetse individuaalse arenduskava koostavad ja selle rakendamise eest vastutavad rühmaõpetajad ja tugispetsialist(id) koostöös lapsevanemaga.

Vajadusel nõustatakse lapsevanemaid kooliminevale lapsele sobiva õppevormi valikul.

Andeka lapse toetamise põhimõtted

- Andekad lapsed saavad õppeprotsessis vajadusel rohkem, keerulisemaid ja süvenemist nõudvaid lisaülesandeid
- Ergutada neid küsimusi esitama ning iseseisvalt teavet otsima (raamatute, arvuti abil) ning seda hiljem rühmakaaslastega jagama
- Leitakse võimalusi, et laps saaks oma tugevusi, fantaasiat või oskusi rakendades valida vahendeid ja väljundeid tegevusteks.

Eesti keele kui teise keele õpe

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

Teistele rühma ja lasteaiakaaslastele tutvustatakse lapse päritolumaa kultuuri ja kombeid.

Lapsed kasvavad vastastikuse mõistmise ja sallivuse õhkkonnas.

Keeleõppe toetusse kaasatakse ka lapse pere.

Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles ja mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele lõimitud tegevuste kaudu, millele võib võimalusel lisanduda eesti keele tugiõpe.

Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.

Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

Meeskonnaliikmete tegevussuunad erivajadusega lapse toetamisel:

Rühmaõpetajad:

- Märkavad lapse probleemi, analüüsivad last, peavad lapse kohta vaatluspäevikut, kuhu fikseerivad kirjalikult lapse positiivsed ja negatiivsed situatsioonid, konfliktid, lahendused jm olulise.
- Rühmameeskond analüüsib, arutleb lapse arengu analüüsi tulemusi ja situatioone, toimunud lahendusi, toetamise võimalusi jm olulist.
- Pöörduvad lapsevanema poole, teavitavad probleemist, kaasavad lapsevanema koostööle lapse toetamiseks jne. Soovitavad lapsevanemale tugispetsialisti konsultatsiooni.
- Arutavad probleemi tugispetsialistiga ja otsivad koos lahendusi.
- Teavitavad direktorit ja/ või õppealajuhatajat antud lapse olukorrast.
- Teavitavad ja konsulteerivad teiste õpetajatega, kes veel lapsega tegelevad.
- Vestlevad rühma lastega, kujundades erivajadusega kaaslasesse positiivset hoiakut.
- Suhtuvad erivajadusega lapsesse mõistvalt, väldivad negatiivseid hoiakuid.
- Kujundavad või loovad lapse (laste) turvalise keskkonna.
- Vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse esitamiseks erispetsialistile, nõustamiskomisjonile.
- Osalevad IAK koostamisel ja elluviimisel.

Logopeed

- Uurib lapse kõne ja tunnetuslike protsesside arengutaset.
- Tegeleb lapsega vajadusel individuaalselt.
- Nõustab rühmaõpetajaid.
- Osaleb rühma aruteludes ja vestlusringides, vajadusel ka arenguestlustes.
- Nõustab lapsevanemaid.
- Teeb ettepanekuid eriarstide konsultatsioonidele suunamiseks ning vormistab vajalikud väljavõtted ja kõne iseloomustused.
- Annab teavet juhtkonnale.

Õppealajuhataja ja /või direktor

- Tutvub lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest jne.
- Nõustab rühmameeskonda pakkudes erinevaid lahendusi jms.
- Organiseerib õpetajatele vestlusringe, koolitusi toetamaks õpetajate toimetulekut.
- Teeb koostööd logopeediga, osaleb IAK koostamisel.
- Vajadusel vestleb lapsevanemaga.
- Võimalusel muudab töökorraldust; jms lähtuvalt seadusandlusest.
- Võimalusel muudab rühma liiki ja vähendab laste arvu rühmas,
- Leiab võimalusi vajaliku materiaalse baasi jaoks.
- Suunab lapsevanema nõustamiskomisjoni.

Lapsevanemal on õigus vajadusel taotleda oma lapsele koolipikendust. Selleks esitatakse taotlus vastavale komisjonile, mille kohta saab infot lasteaiast.

11. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lapsevanemat **teavitatakse** lapse arengust ja õppimisest **iga-aastaselt arenguvestlusel**. Lapsevanema soovi korral teavitatakse teda lapse arengust ja õppimisest sagedamini kui üks kord aastas. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest teavitatakse lapsevanemaid lasteasutuse veebilehel.

Pedagoog loob lapsevanemale võimalused **saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes**. Pedagoogide nõustamisajad lepitakse kokku rühmade koosolekutel või jooksvalt vastavalt tekkinud vajadusele.

Lapsevanemal võimaldatakse **osaleda** õppe- ja kasvatusprotsessi **kavandamises arenguvestluste** kaudu, kus lapsevanemale tutvustatakse lapse arengu ja õppimise tulemusi ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Selle põhjal kavandatakse vajadusel koostöös lapsevanemaga õppe- ja kasvatustegevused, arvestades lapse eripära.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi **läbiviimises**:

- käsitletavate teemade läbiviimise abi ja tugi rühmas
- osalemine erinevate projektide raames toimuvatel üritustel või väljasõitudel
- koostöö arendamine erinevate koostööpartneritega

Koostöös lastevanematega arutatakse läbi nii lasteaias kui rühma õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted.

Lapsevanemal võimaldatakse anda **tagasisidet** lasteasutuse tegevusele alljärgnevalt:

- edastades enda tagasiside vahetult rühma õpetajale,
- edastades enda tagasiside vahetult lasteasutuse direktorile,
- igal aastal läbiviidavate lastevanemate rahulolu küsimustikele vastamise kaudu.

Koostöö lastevanematega toimub igapäevaselt ning hoolekogu ja lastevanemate koosolekutel, vestlusringides, ühisüritustel, arenguvestlustel, rahuloluküsitluste kaudu ja Stuudiumi e-keskkonnas.

Lastevanematega suhtlemise võimalused:

- vestlemine lapse tuleku ja lahkumise ajal
- suhtlemine Stuudiumi e-keskkonnas-kirjalikud teated vanematele, e-päevik
- rühmade infotahvlid
- lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal
- lapse arenguvestlused
- lastevanemate osalemine lasteaia üritustel
- lastevanemate koosolekud ja vestlusringid
- rahuloluküsitlused

Õppeaasta algul valivad lapsevanemad igas rühmas oma rühma esindaja lasteaia **hoolekogusse**. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile.

12. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Lasteaia õppekava on arenev ja avatud dokument. Selle uuendamine ja täiendamine toimub demokraatlikul teel ning on pidev protsess. Lasteaia õppekava arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid kaasates lapsevanemaid. Õppekava arendamise töörühm vaatab vähemalt korra aastas õppekava üle ning arvestades muudatusettepanekuid, teeb pedagoogilisele nõukogule ettepaneku õppekava muudatusteks.
2. Lasteaia õppekava uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse sisehindamise tulemustest ja seadusandluse muudatustest.
3. Lasteaia õppekava täiendused kinnitab direktor käskkirjaga pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.